

Awanse naukowe

Habilitacja dr Małgorzaty Rosalskiej

Dnia 14 lutego 2017 odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, podczas którego podjęto uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika, dr Małgorzacie Rosalskiej. Przewód toczył się według nowej procedury habilitacyjnej. Przewodniczącym komisji był prof. dr hab. Bogusław Śliwerski (Uniwersytet Łódzki), sekretarzem dr hab. Jacek Pyżalski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza). Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Beata Przyborska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), prof. dr hab. Zbyszko Melosik (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) oraz dr hab. Roman Dolata (Uniwersytet Warszawski). Ponadto członkami Komisji byli także prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) oraz dr hab. Ewa Bochno (Uniwersytet Zielonogórski).

Dr hab. Małgorzata Rosalska od początku swojej pracy naukowo-dydaktycznej związana jest z Wydziałem Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tam w 2003 r. na podstawie dysertacji *Katolickie uniwersytety ludowe wobec przemian współczesnej wsi polskiej* napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Ewy Solarczyk-Ambrozik, uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki i rozpoczęła pracę na stanowisku adiunkta w Zakładzie Kształcenia Ustawicznego i Doradztwa Zawodowego. W ramach prac podejmowanych przez zespół Zakładu kierowanego przez prof. dr hab. Ewę Solarczyk-Ambrozik podejmowała nie tylko liczne projekty naukowe, ale współtworzyła także program nowej specjalności na kierunku pedagogika: doradztwo zawodowe i personalne.

Zainteresowania naukowe dr hab. Małgorzaty Rosalskiej obejmują trzy główne obszary tematyczne: edukację dorosłych, doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz politykę oświatową. Wśród zainteresowań badawczych związanych z edukacją dorosłych i kształceniem ustawicznym można wskazać dwa dominujące wątki. Pierwszy dotyczy katolickich uniwersytetów ludo-

wych. Jest to zagadnienie, któremu poświęcona była praca doktorska. Analiza działalności tych instytucji edukacji dorosłych kontynuowana jest przede wszystkim w kontekście rozpoznawania czynników kształtujących kierunek i dynamikę rozwoju tych placówek. Efektem prac w tym obszarze jest między innymi publikacja pod wspólną z dr. Tomaszem Maliszewskim redakcją *Uniwersytety Ludowe – między starymi a nowymi wyzwaniem* (Toruń 2016). Drugi wątek zainteresowań badawczych dr hab. Małgorzaty Rosalskiej w obszarze edukacji dorosłych to edukacyjne możliwości wspierania rozwoju człowieka dorosłego, szczególnie w zakresie jego aktywności zawodowej i rozwijania kompetencji społecznych. Celem analiz jest tu przede wszystkim rozpoznawanie tych rozwiązań, które mogą stanowić egzemplifikację wykorzystywania mechanizmów edukacyjnych dla budowania środowiska lub konkretnych rozwiązań ukierunkowanych na wzmacnianie proaktywnych postaw osób dorosłych wobec różnych – zawodowych i społecznych – wyzwań tego okresu życia.

Drugi obszar tematyczny podejmowany przez dr hab. Małgorzatę Rosalską to doradztwo edukacyjno-zawodowe. Analizy dotyczą głównie zmian w zakresie rozwiązań systemowych i ewolucji celów oraz form doradztwa w systemie edukacyjnym. Publikacje z tego obszaru dotyczą także propozycji rozwiązań metodycznych i technik diagnostycznych. Interesującym wątkiem są także badania dotyczące doradztwa akademickiego (*academic advising*). Tematyka ta podejmowana jest zarówno w odniesieniu do specyfiki polskich rozwiązań, jak i w perspektywie komparatystycznej.

Trzeci obszar zainteresowań badawczych to polityka oświatowa. Podejmowanie analizy służyć przede wszystkim rozpoznawaniu lokalnych i regionalnych uwarunkowań rozwoju edukacji. Zagadnieniom związanym z polityką oświatową poświęcona jest praca stanowiąca osiągnięcie przedstawione do oceny w przewodzie habilitacyjnym. Jest to monografia *Dyrektor szkoły – administrator, menedżer, przywódca. Między szkolną codziennością a polityką oświatową* (Poznań 2016). Prezentowane w książce analizy wpisują się w nurt badań usytuowanych w perspektywie szeroko rozumianej polityki oświatowej. Jest to ujęcie, które wykracza poza postrzeganie ról dyrektora wyłącznie w kontekście idei i rozwiązań w zakresie przywództwa w edukacji. Pytanie o przywództwo w edukacji jest w tym ujęciu także pytaniem o sposób dystrybuowania i egzekwowania władzy. Drugim, obok polityki oświatowej, kontekstem analizowania roli i zadań dyrektora szkoły zaprezentowanych w tej publikacji jest doświadczenie szkolnej codzienności. Wprowadzenie tej perspektywy do analiz pedagogicznych pozwoliło Autorce uchwycić subiektywne znaczenia nadawane sytuacjom i procesom. W kon-

tekście przywództwa realizowanego w szkołach jest to o tyle istotne, że pomaga spojrzeć na tę rzeczywistość z perspektywy uczestników i podjąć się próby rekonstrukcji subiektywnych znaczeń i interpretacji sytuacji, których nie tylko są uczestnikami, ale które poprzez swoją obecność także współtworzą. Jak w Autoreferacie wskazuje sama Autorka, koncepcja badań omawianych w publikacji opiera się na trzech przesłankach. Pierwsza dotyczy wątpliwości, czy idee dotyczące przywództwa w edukacji i przywództwa edukacyjnego opracowane w innych systemach, nie tylko edukacyjnych, ale także społecznych i kulturowych, mogą być w prosty sposób kopiowane do polskiego systemu edukacyjnego i kształtować sposób myślenia o pracy dyrektora, a także w istotny sposób modelować preferowane kierunki kształcenia dyrektorów polskich szkół. Druga przesłanka dotyczy namysłu nad znaczeniem otoczenia społecznego szkoły. Praca dyrektora warunkowana jest nie tylko rozwiązaniami prawnymi, ale także oczekiwaniami i roszczeniami szeroko rozumianych interesariuszy. Istotne jest, że roszczenia te mogą być wobec siebie sprzeczne, a czasem nawet się wykluczać. Trzecia przesłanka to nawiązanie do koncepcji empowermentu, w której etap poszukiwań badawczych jawi się jako sposób pozyskiwania danych do optymalnego oszacowania deficytów i zasobów. W tej perspektywie badania są jednym z istotniejszych czynników wzmacniających szanse na efektywne wprowadzanie zmian w strukturach organizacyjnych.

W analizie dorobku przedstawionego w przewodzie habilitacyjnym Recenzenci wysoko ocenili aktywność naukową i popularyzatorską dr hab. Małgorzaty Rosalskiej. Na uwagę zasługuje jej aktywność na konferencjach, w tym także poza granicami kraju, oraz współpraca z ośrodkami w USA i w Niemczech. Na szczególne docenienie zasługują organizowane od 2010 cykliczne konferencje w formule debaty on-line we współpracy z Maine University at Presque Isle (USA). Tematem wiodącym tych debat jest „Higher Education in the USA, Canada & Poland: Similarities & Differences”. W recenzjach doceniono także aktywność dydaktyczną i organizacyjną. Na Wydziale Studiów Edukacyjnych dr hab. Małgorzata Rosalska pełni funkcję Pełnomocnika Dziekana ds. Kształcenia Ustawicznego oraz wydziałowego koordynatora programu AMU-PIE (Programmes for International Exchange).

Anna Wawrzonek